

İSLAM KONFERANSI ŞART'I (*)

Çeviren : Prof.Dr. Servet ARMAĞAN

"Bismillahirrahmanirrahim.

"14-18 Muharrem 1392 (29 Şubat - 4 Mart 1972) tarihleri arasında aşağıdaki devletlerin temsilcileri Cidde'de toplanmışlardır:

Afganistan Krallığı, Cezair Demokratik Halk Cumhuriyeti, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Çad Cumhuriyeti, Mısır Arap Cumhuriyeti, Gine Cumhuriyeti, Endonezya Cumhuriyeti, İran, Hâşimî Ürdün Krallığı, Küveyt, Lübnan Cumhuriyeti, Libya Arap Cumhuriyeti, Malezya, Mâli Cumhuriyeti, Moritanya İslâm Cumhuriyeti, Fas Krallığı, Nijer Cumhuriyeti, Umman Sultanlığı, Pakistan İslâm Cumhuriyeti, Katar, Suudî Arabistan Krallığı, Senegal Cumhuriyeti, Siera Leone Cumhuriyeti, Somali Demokratik Cumhuriyeti, Sudan Demokratik Cumhuriyeti, Suriye Arap Cumhuriyeti, Tunus Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti** ve Yemen Arap Cumhuriyeti.

9 — 12 Receb 1389 (22 - 25 Eylül 1969) tarihleri arasında Rabat'da toplanan İslâm Devletleri devlet ve hükûmet başkanları Konferansına **dayanarak,**

15 - 17 Muharrem 1390 (23 - 25 Mart 1970) tarihleri arasında Cidde'de yapılan I. İslâm Dışişleri Bakanları Konferansı ve 27 - 29 Şevval 1390 (26 - 28 Aralık 1970) tarihleri arasında Karaçi'de yapılan 2. İslâm Dışişleri Bakanları Konferansını **hatırlayarak,**

Müşterek inançların müslümanlar arasında ayrılmazlık ve tesânüd için kuvvetli bir faktör meydana getireceği **kanaatiyle,**

İnsanlığın ilerlemeyi başarmasında en önemli faktörlerden biri olarak kalacak İslâmın mânevî, sosyal ve iktisadî değerlerini korumak **niyetiyle,**

Bütün insanlar arasında verimli işbirliğinin temelini sağlayan gaye ve prensipler olan Temel İnsan Haklarına ve Birleşmiş Milletler Şart'ına taahhütlerini yeniden **doğrulayarak,**

Özellikle adalet, müsamaha ve eşitlik prensipleri üzerine kurulmuş medeniyetlerin ortak mirasını ve hürriyetlerini korumak, halklar arasındaki mevcut kardeşlik ve mânevî dostluk bağlarını kuvvetlendirmek kesin **kararıyla,**

Dünyadaki bütün insanların aadlet, hürriyet ve emniyetlerini sağlayan cihanşümul barışı sağlamak için bütün güçlerini birleştirmek **azmiyle,**

İslâm Konferansı'nın aşağıdaki Şart'ını kabul etmiştir:"

Madde II.

İslâm Konferansı

"Üye devletler bu vesika ile "İslâm Konferansı" teşkilâtını kurarlar."

Madde II.

Gayeler ve Prensipler

A) Gayeler :

"İslâm Konferansının gayeleri şunlardır:

* "Charter of The Islamic Conference". İngilizce aslından tercüme ettiğimiz bu metne, Birleşmiş Milletler metni için olduğu gibi, "İslâm Konferansı Şart'ı" ismini verdik (çeviren).

** Türkiye Cumhuriyeti'nin asil üyeliği, İstanbul'da 1976 yılı Mayıs ayında toplanan "İslâm Dışişleri Bakanları Konferansı"nda kabul edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, İslâm Konferansı Kararlarını, Anayasa hükümlerini ve lâiklik prensibini saklı tutarak uygulayacağını beyan etmiştir.

e) 1. Genel Sekreteri Konferans tayin eder;

2. Konferans, Genel Sekreterin tavsiyesi üzerine üç yardımcı tayin eder; ve

3. Genel Sekreter Yardımcılarını tavsiye ederken, âdil coğrafî dağılım kadar onların kabiliyet, dürüstlük ve şart'ın hedeflerini gerçekleştirme uğrunda kendilerini vakfetmelerini iyice nazara alır.

f) Gelecek Dışişleri Konferansının tarihini ve yerini tesbit etmek,

g) Uygun tedbirler almak bakımından bir talepte bulunulduğu zaman, üye devletlerden birine veya birkaçına tesir eden herhangi bir tatbikatı nazara almak (gözden geçirmek).

3) Dışişleri Bakanları Konferansının kararları ve tavsiyeleri üçte iki çoğunluk tarafından alınmış olmalıdır.

4) Dışişleri Bakanları Konferansının herhangi bir toplantısında üye devletlerin üçte ikisi hazır bulunmalıdır (Toplantı nisabı üçte ikidir).

5) Dışişleri Bakanları Konferansı takip edeceği ve Krallar ve Devlet ve Hükümet Başkanları konferansı için takip edilebilecek temel usulü kararlaştırır ve her toplantı için bir başkan tayin eder. Bu usul, hem Krallar ve Devletler ve Hükümet Başkanları Konferansı ve hem de Dışişleri Bakanları Konferansı tarafından tâlî organlarda uygulanır.

Madde VI.

Genel Sekreterlik :

1 Genel Sekreterlik, tayin edildiği tarihten başlamak üzere iki yıl için konferans tarafından tayin edilen Genel Sekreter tarafından idare edilir; Genel Sekreter diğer iki yıllık bir dönem için sadece bir defa seçilebilir.

2) Genel Sekreter kabiliyet ve tarafsızlıklarını dikkate alarak ve âdil (equitable) coğrafî dağılım prensibine uyarak üye devletlerin milletleri arasından Genel Sekreterlik personelini tâyin eder.

3) Genel Sekreter, yardımcıları veya Genel Sekreterlik personeli görevlerini yerine getirirken konferans dışında herhangi bir hükümet veya otoriteden emir ve tâlimât almazlar veya talep edemezler. Sadece Konferansa karşı mes'ul olan milletlerarası memur

pozisyonlarına zarar verebilecek her hareketten kaçınırlar. Üye Devletler bu özelliğe ve onların mesuliyetlerinin bünyesine hürmet etmede ve mesuliyetlerini yerine getirmede onlara hiçbir şekilde tesir etmemeyi taahhüt ederler.

4) Genel Sekreterlik üye devletler arasında haberleşmeyi sağlamaştırır, istişâre ve müşterek önemi olan haberlerin bu devletlere ulaşmasını ve görüş teatisini temin eder.

5) Genel Sekreterliğin merkezi Kudüs'ün (Beyt El-Makdis) kurtuluşuna kadar Cidde'dir.

6) Genel Sekreterlik, Konferansın karar ve tavsiyelerinin tatbikatını takip eder ve Konferansa rapor verir. Ayrıca Konferansın kararları ve tavsiyeleri çerçevesinde ve uygun vasıtalarla üye devletlere doğrudan doğruya çalışma raporlarını ve notlar verir.

7) Genel Sekreter idare ve teşkilâtçılık hususunda ev sahibi devletler ile iş birliği yaparak Konferansın toplantısını hazırlar.

8) Konferans tarafından uygun görülen dokunulmazlık ve imtiyazlar konusundaki anlaşmanın ışığında,

a) Konferans, üye devletlerde, görevlerinin takibi ve gayelerini tahakkuk ettirmek için zaruri olabilecek her türlü kanunî yetki, dokunulmazlık ve imtiyazlardan istifade eder (kullanabilir = enjoy).

b) Üye devletlerin temsilcileri, Konferans ile fonksiyonlarını ifa için zaruri olabilen bu kabil dokunulmazlık ve imtiyazlardan istifade eder.

c) Konferans personeli yukarıda konferans tarafından kararlaştırıldığı tarzda vazifelerini ifa için zaruri dokunulmazlık ve imtiyazlardan istifad ederler.

Madde VII.

Mâlî İşler :

1 — Sekreterliğin idaresi ve faaliyetleri ile ilgili bütün masraflar, millî gelirlerine göre üye devletler tarafından yüklenilir.

2 — Sekreterlik, Dışişleri Bakanları Konferansı tarafından kabul edilen usul kaidelerine uygun olarak mâlî işlerini idare eder.

Konferans tarafından iştirakçi devletlerin güvenilir temsilcilerinden meydana gelen devamlı bir malî komite teşkil edilir. Bu Komite Genel Sekreterlik merkezinde toplantı ya-

1 — Üye devletler arasında dayanışmayı takviye etmek,

2 — Üye devletler arasında iktisadî, sosya, kültürel, ilmî ve hayatî ehemmiyeti haiz diğer sahalarda faaliyet birliğini sağlamak ve üye devletler arasında milletlerarası teşkilâtlarda istişâre hizmetini temin etmek,

3 — Irk ayırımı ve insanlar arasında fark gözetmeyi kaldırmak ve sömürgeciliği bütün şekilleri ile kökünden kazımak için çalışmak,

4 — Adalet üzerine kurulu milleterarası barış ve emniyeti desteklemek için zarurî ölçüleri koymak,

5 — Mukaddes yerlerin muhafaza ve himayesi için işbirliği halinde gayret göstermek, Filistin halkının mücadelesini desteklemek ve topraklarında haklarına ve hürriyetlerine yeniden kavuşmaları için yardım etmek,

6 — Bütün müslümanların, şereflerini, bağımsızlıklarını ve millî haklarını muhafaza ve himaye açısından mücadelesini desteklemek,

7 — Üye devletler ile diğer devletler arasında işbirliği ve anlayış takviye etmek için münasip bir atmosfer tesis etmek.

B) Prensipler :

Üye devletler, önceki pragrafta ifade edilen gayeleri düzenli olarak gerçekleştirmek için, aşağıdaki prensiplerden ilham almaya ve onları rehber edinmeye karar verir ve taaahhüt ederler :

- 1 — Üye devletler arasında mutlak (total) eşitlik,
- 2 — Kendi kaderini tayin hakkına müdahale etmemek,
- 3 — Her üye devletin hâkimiyet, bağımsızlık ve ülke bütünlüğüne hürmet etmek,
- 4 — Doğabilecek herhangi bir ihtilâfı, görüşme, arabuluculuk, uzlaşma, ya da hakemlik gibi barışçı yollarla halletmek,
- 5 — Herhangi bir üye devletin, ülke bütünlüğüne, millî birliğine ve siyasî bağımsızlığına karşı tehdit veya kuvvet kullanmaktan kaçınmak."

Madde III.

Konferansın Bünyesi

"İslâm Konferansı,

- 1 — Krallar ve Devlet ve Hükümet başkanları Konferansı,
- 2 — Dışişleri Bakanları Konferansı, ve
- 3 — Genel Sekreterlik ve tâlî organlardan meydana gelir.

Madde IV.

Krallar ve Devlet Başkanları konferansı :

"Krallar ve Devlet ve Hükümet Başkanları konferansı teşkilâttaki en yüksek yetkili merci olup, müslüman milletlerin menfaati, İslâm dünyasının hayatî meselelerinin gözönünde bulundurulması ve teşkilâtın siyasetini en iyi şekilde koordine etmeyi gerekli kıldığında toplantı yapar.

Madde V.

Dışişleri Bakanları Konferansı :

1.a) İslâm Konferansı yılda bir defa veya Dışişleri Bakanları, ya da onların resmî temsilcileri seviyesinde ihtiyaç duyulduğunda toplantıya çağrılır. Toplantı üye devletlerin birinde yapılır.

b) Üye Devletlerin üçte ikisi uygun görürse, bir üye devlet veya genel sekreterin talebi üzerine fevkalâde toplantı yapabilir. Talep, gerekli muvafakatı almak için bütün üyelere tevzi edilebilir;

c) Dışişleri Bakanları Konferansı, Kralların bir Devlet veya Hükümet Başkanları toplantısını teklif hakkına sahiptir. Böyle bir konferans talebi için muvafakat, talep bütün üye devletlere ulaştırılarak elde edilebilir.

2) İslâm Dışişleri Bakanları Konferansı aşağıdaki hedefler için toplantı yapar:

- a) Konferansın genel siyasetinin tatbikatının mânasını görüşmek,
- b) Önceki toplantılarda kabul edilmiş kararların tatbikatındaki gelişmeleri gözden geçirmek,
- c) Bu şart'da tanzim edilen gayeler ve mevzular ile ahenkli olarak müşterek menfaat konularında kararlar almak,
- d) Mâlî Komitenin raporunu müzakere ve Genel Sekreterlik bütçesini uygun bulmak;

KARASULARI KANUNU

(Kanun no: 2674 - Kabul tarihi: 20 Mayıs 1982)

(R.G. 29 Mayıs 1982 - 17708)

Madde 1 — Türk karasuları Türkiye ülkesine dahildir.

Türk karasularının genişliği altı deniz milidir.

Bakanlar Kurulu, belirli denizler için, o denizlerle ilgili bütün özellikleri ve durumları gözönünde bulundurmak ve hakkaniyet ilkesine uygun olmak şartıyla, altı deniz milinin üstünde karasuları genişliği tespit etmeye yetkilidir.

Madde 2 — Türkiye ile kıyıları bitişik veya karşılıklı olan Devletler arasında karasuları anlaşma ile sınırlandırılır. Bu anlaşma bölgenin bütün ilgili özellikleri ve durumları gözönünde bulundurulur, hakkaniyet ilkesine göre yapılır.

Madde 3 — Karasularının genişliği, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek esas hatlardan itibaren ölçülür.

Madde 4 — Esas hatların kara tarafında kalan sular ve körfez suları, Türk iç sularıdır. Daimî liman tesisleri kıyının bir parçası sayılır, ve bu tesislerden en açıkta olanlarının kara tarafında kalan sular ve dış limanlar iç sulara dahildir.

Madde 5 — İç suların dış sınırını belirleyen ve karasularının genişliğini ölçmekte esas olan hatlar, bu amaçla hazırlanan büyük ölçekli deniz haritalarında gösterilir.

Madde 6 — 15/5/1964 tarih ve 476 sayılı Kanunla, diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8 — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

28/5/1982

BAKANLAR KURULU KARARI

(Karar sayısı : 8/4742 - Karar tarihi : 29 Mayıs 1982)

(R.G. 29 Mayıs 1982 - 17708/Mükerrer)

20.5.1982 tarih ve 2674 sayılı Kanunun verdiği yetki uyarınca Türkiye'yi çevreleyen denizlerin özellikleri ile hakkaniyet ilkesi gözönünde bulundurulmak suretiyle bu Kanunun

yürürlüğe girmesinden önce karasuların genişliği ile ilgili olarak Karadeniz ve Akdeniz'de mevcut olan durumun sürdürülmesi; Dışişleri Bakanlığının 26.5.1982 tarihli ve MİGM - MİGM - III - 1365 - 917 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 29/5/1982 tarihinde kararlaştırılmıştır.

par. Bu Komite Genel Sekreterlik ile irtibatlı olarak, Dışişleri Bakanları Konferansı tarafından uygun görülen düzenlemelere göre Genel Sekreterlik bütçesini hazırlar ve kontrol eder.

Madde VIII.

Üyelik :

İslâm Konferansı Teşkilâtı, Rabat'daki krallar ve devlet ve hükümet başkanları konferansına, Cidde ve Karaçi'de toplanan Dışişleri Bakanları Konferansına katılan ve bu şartı imzalayan devletlerden meydana gelir. Her müslüman devlet bu şart'a intibaka hazır ve istekli olduğunu ifade eden bir başvuru ile İslâm Konferansına katılma imkânına sahiptir.

Başvuru, başvurudan sonraki ilk İslâm Dışişleri Bakanları konferansından önce genel sekreterliğe tevdi edilmelidir. Üyelik, Konferans tarafından, üyelerinin üçte iki çoğunluğunca, uygun bulunmasıyla başlar.

Madde IX.

İslâmî Teşkilâtlar :

Genel Sekreterlik, Konferansın uygun bulunmasıyla, mevcut şart çerçevesinde, İslâm Konferansı ile Milletlerarası karakterdeki İslâm Teşkilâtları arasındaki münasebetleri ayarlamak ve bu teşkilâtlar tarafından kabul edilen islâmî gayelerin hizmetlerinde işbirliğini gerçekleştirmek üzere hareket eder.

Madde X.

Çekilme :

1 — Herhangi bir üye devlet, bütün üye devletlere bildirilmek üzere genel sekreterliğe yazılı bir bildirmenin gönderilmesiyle üyelikten çekilebilir.

2 —Çekilme için başvuran devletin çekilme başvurusunun yapıldığı malî yılın sonuna kadar borçları devam eder. Ayrıca Konferansa ödemesi gereken diğer bir malî borcu da öder.

Madde XI.

Değişiklik :

İşbu şart'da değişiklik, üye devletlerin üçte iki çoğunluğunca uygun bulunmuş ve tasdik edilmişse, yapılabilir.

Madde XII.

Yorum :

İşbu şart'ın bir maddesinin yorumu, tabikati veya yerine getirilmesinde ortaya çıkabilecek herhangi bir münakaşa, barışçı bir şekilde ve her hadisede istişâre, görüşme, uzlaşma veya hakem yoluyla giderilir.

Madde XIII.

Dil :

Konferansın dili arapça, ingilizce ve fransızcadır.

Madde XIV

Tasdik :

Bu şart, İslâm Konferansı teşkilâtındaki üye devletler tarafından, ülkelerinde mevcut usule göre uygun bulunur veya tasdik edilir. Bu kanun 14-18 Muharrem 1392 (29 Şubat - 4 Mart 1972) de Cidde'de toplanan III. İslâm Dışişleri Bakanları Konferansına katılan devletlerinin hazır çoğunluğu tarafından tasdik belgelerinin Genel Sekreterliğe tevdiinden itibaren yürürlüğe girer.

Bu şart, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. maddesine uygun olarak 1 Şubat 1974'te tescil edilmiştir.